

Käyttötalouden perusteluosa

TOIMIALA	Sivistystoimi
VASTUUHENKILÖ	Sivistysjohtaja Ville Paldanius
JAKSO	Talousarvio 2026

TOIMIALAN KUVAUS
Sivistyspalvelujen toiminta-ajatuksena on edistää kuntalaisten hyvinvointia laadukkaita sivistyspalveluita tuottamalla. Sivistyspalvelut mahdollistavat kaikille parkanolaisille oppimisen, itsensä toteuttamisen ja kehittämisen sekä virikkeellisen elämän. Sivistyspalvelut luovat edellytyksiä, jotta jokainen ihminen voi elää aktiivista, luovaa ja merkityksellistä elämää. Toimialalla merkittäviä tilahaasteita: Koulukampus Kaarnassa käyttöaste on erittäin korkea, ja Kallion päiväkodin sulkeuduttua osa toiminnasta järjestetään entisellä Keskustan koululla Lystimäen toimintayksikössä. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on pienten lasten osalta kasvanut ja pysyy korkealla. Lystinmäessä toimivan varhaiskasvatuksen on tavoitteena muuttaa kokonaan uusiin tiloihin vuoden 2026 aikana. Alkuopetuksen siirtyminen uusiin tiloihin on myös suunnitteilla.

TALOUS	TP 2024	ENN 2025	TA 2026
Toimintatuotot	981 752	799 475	567 400
Myyntituotot	450 952	203 477	164 100
Maksutuotot	113 209	110 621	105 000
Tuet ja avustukset	364 623	454 296	270 000
Muut toimintatuotot	52 968	31 081	28 300
Valmistus omaan käyttöön		-	
Toimintakulut	- 10 507 501	-12 346 036	-10 673 307
Henkilöstökulut	- 7 851 589	-7 828 756	-8 165 462
Palvelujen ostot	- 1 328 616	-1 266 740	-1 252 510
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 650 094	-672 092	-695 535
Avustukset	- 262 646	-265 684	-231 700
Muut toimintakulut	- 414 556	-2 312 764	-328 100
Toimintakate / nettomääräraha	- 9 525 749	-11 546 561	-10 105 907

TOIMIALAN TAVOITTEET	
STRAT. TEEMA	1. Hyvinvoiva ja osallistuva parkanolainen
TAVOITE	Sivistystoimi tukee liikkumisen lisäämistä kaupungissa ja omissa toimintayksiköissään sekä edistää arvostavaa kohtaamista.
MITTARI	

TOIMINTAYKSIKKÖ	Sivistyksen hallinto
VASTUUHENKILÖ	Sivistysjohtaja Ville Paldanius
JAKSO	Talousarvio 2026

TOIMINTAYKSIKÖN TOIMINNAN KUVAUS
Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on johtaa, ohjata ja koordinoida koko toimialan toimintaa sekä vastuualueiden yhteistyötä palveluiden joustavan tuottamisen mahdollistamiseksi.

HENKILÖSTÖ
Sivistysjohtaja, toimistosihteeri.

TOIMINTAYKSIKÖN TAVOITTEET	
STRAT. TEEMA	2. Hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö
TAVOITE	Edistää toimialan tavoitteita toimimalla tiiviissä yhteistyössä toimintayksiköiden kanssa
MITTARI	Käyntien ja yhteistyötapaamisten määrä

TOIMINTAYKSIKKÖ	Varhaiskasvatus
VASTUUHENKILÖ	Päiväkodin johtaja Jaana Mansikkaviita, Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja/palveluohjaaja Sarita Rajamäki
JAKSO	Talousarvio 2026

TOIMINTAYKSIKÖN TOIMINNAN KUVAUS
Varhaiskasvatus Lapsiperheille tarjotaan laadukasta varhaiskasvatusta turvallisessa ympäristössä. Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Varhaiskasvatusta tarjotaan joko perhepäivähoidossa tai päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä Parkanon varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatuksen toimintaa määrittää Varhaiskasvatustaki 540/2018. Esiopetus Esiopetuksessa toiminta perustuu valtakunnallisiin esiopetussuunnitelman perusteisiin ja Parkanon esiopetussuunnitelmaan. Esiopetus on osa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa. Esiopetuksen tavoitteena on lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisedellytysten vahvistaminen. Esiopetus on ensimmäinen vaihe lapsen opinpolkua ja sen tavoitteena on luoda lapselle tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja perusopetukseen aloittamiseen. Esiopetusta ja täydentävää varhaiskasvatusta annetaan esiopetusryhmissä. Tulevalle vuodelle muutoksia aiheuttavat ja muut huomioitavat asiat: - Esiopetusryhmien määrää tarkistetaan kausittain, esiopetuksen budjettiin varataan seitsemän kasvattajan ja yhden avustajan määräraha. - Ulkoilmapainotteinen esiopetus jatkuu toimintakaudella 2026 - 2027 - Päätös toimitilojen rakentamisesta on tehty ja toimitilojen suunnittelu ja rakentaminen etenee - Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palkkakustannukset huomioidaan varhaiskasvatuksen budjetissa

HENKILÖSTÖ
- Päiväkodin hallinnollinen johtaja 1, konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja/ perhepäivähoidon ohjaaja/ palveluohjaaja 1, varhaiskasvatuksen erityisopettaja 1, varhaiskasvatuksen opettaja 11, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja 22, ryhmäavustaja 2, henkilökohtainen avustaja 1, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja hankkeesta 1, Perhepäivähoitaja 8, syksy 2026 perhepäivähoitaja 7.

TOIMINTAYKSIKÖN TAVOITTEET	
STRAT. TEEMA	1. Hyvinvoiva ja osallistuva parkanolainen
TAVOITE	Liikkumisen ilo - lisätään päivittäistä fyysistä aktiivisuutta tarjoamalla monipuolisia ja ikätasolle sopivia liikuntahetkiä sekä mahdollistetaan omaehtoinen liikkuminen arjen eri tilanteissa. Suunnitellaan ja toteutetaan toimintaa yhteistyössä sivistyksen muiden toimialojen kanssa.
MITTARI	Tavoitetta mitataan liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arvioinnilla, liikuntatsemppareiden kokoontumisella ja henkilöstölle järjestettävän koulutuksen määrällä.
STRAT. TEEMA	2. Hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö
TAVOITE	Esi- ja perusopetuksen tuen lakimuutoksen haltuunottoa, henkilöstön osaamisen päivittäminen.
MITTARI	Tavoitetta mitataan koulutuksiin osallistumisella
STRAT. TEEMA	4. Yhteistyön ja verkostojen kehittäminen
TAVOITE	Luodaan ja vahvistetaan lukutaitotyön rakenteita. Vahvistetaan monilukutaito-osaamista sekä innostetaan lukemaan ja monipuolistetaan lukutaitoa. Tiivistetään yhteistyötä kirjaston kanssa. Suunnitellaan yhdessä uusia yhteistyömuotoja sekä toimintatapoja.
MITTARI	Tavoitetta mitataan kirjastokäyntien ja muun yhteistyön määrällä

TOIMINTAYKSIKKÖ	Perusopetus ja lukiokoulutus
VASTUUHENKILÖ	Johtava rehtori Jenni Annala
JAKSO	Talousarvio 2026

TOIMINTAYKSIKÖN TOIMINNAN KUVAUS
Koulutuksen toimintayksikkö vastaa lakisääteisen perusopetuksen toteuttamisesta sekä tuottaa toisen asteen lukiokoulutusta. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä, opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä antaa jatko-opintokelpoisuuden. Lukiokoulutuksen tavoite on tukea opiskelijoiden kasvua ja kehitystä tasapainoiksi ja sivistyneiksi yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi, antaa harrastusten, työelämän sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä antaa valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot.

HENKILÖSTÖ
Johtava rehtori 1, rehtori 1, luokanopettaja 17, aineenopettaja 25 (joista lukion opettajia on 7 ja perusopetuksen ja lukion yhteisiä 6), erityisopettaja 3, erityisluokanopettaja 6, JOPO-opettaja 1, koulunkäynninohjaaja 15 (työaikaprosentti 64-100%), henkilökohtainen ohjaaja 6 (työaikaprosentti 64-100%), koulusihteeri 1 (100%), koulusihteeri 1 (60%), pedagoginen TVT-tukihenkilö 1 (yht. lukion kanssa), opinto-ohjaaja 1 (yht. lukion kanssa), palvelukoordinaattori 1, resurssiopettaja 2 (hanke).

TOIMINTAYKSIKÖN TAVOITTEET	
STRAT. TEEMA	1. Hyvinvoiva ja osallistuva parkanolainen
TAVOITE	Kehitetään uusia toimintatapoja liikunnallisen elämäntavan lisäämiseksi. Välkkäritoiminta on käynnistynyt yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa syksyllä 2025, joten sitä kehitetään osana liikunnallista elämäntapaa. Toiminnalla tuetaan liikkumista kerran päivässä olevalla pidemmällä välitunnilla. Vuoden 2026 aikana hankintaan myös tarvittavaa välineistöä.
MITTARI	Välkkäritoiminnan kirjanpidolla mitataan toimintaan osallistuvien määrää.
STRAT. TEEMA	1. Hyvinvoiva ja osallistuva parkanolainen
TAVOITE	Kehitetään yhtenäiskoulun ja lukion yhteisöllistä toimintakulttuuria osallistamalla oppilaita, opiskelijoita, henkilöstöä, huoltajia ja sidosryhmiä. Tavoite toteutetaan muun muassa yhtenäistämällä koulujen sääntöjä, kehittämällä koulukyselyä, yhtenäistämällä toimintatapoja opiskeluhuollon kanssa sekä kehittämällä oppilas- ja opiskelijakuntatoimintaa.
MITTARI	
STRAT. TEEMA	2. Hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö
TAVOITE	Opetushenkilöstö yhdessä kehittää osaamistaan ja koulun toimintakulttuuria uuden oppimisen tuen velvoitteiden mukaisesti. Vastataan henkilöstön osaamistarpeisiin, joita oppimisen tuen uudistumisen sekä toisen asteen erityisopetuksen myötä nousee esiin. Järjestetään koulutusta tarpeen mukaisesti.
MITTARI	Tavoitetta mitataan koulutuksiin osallistuneiden määrällä.

STRAT. TEEMA	5. Monipuolinen koulutuksen keskus
TAVOITE	Laadukas ja monipuolinen lukiokoulutus: Huolehditaan kattavasta opintojaksotarjonnasta sekä markkinoimalla lukiokoulutusta ja erityisesti kaksoistutkinnon mahdollisuutta. Ylläpidetään yhteistyötä muun toisen asteen koulutuksen kanssa hyödyntämällä lukion monipuolisia markkinointikanavia ja järjestämällä vierailuja oman ja naapurikuntien 8.-9. luokkalaisille.
MITTARI	Tavoitetta mitataan järjestettyjen tilaisuuksien ja tapahtumien määrällä.

TOIMINTAYKSIKKÖ	Opistot
VASTUUHENKILÖ	Sivistysjohtaja Ville Paldanius
JAKSO	Talousarvio 2026

TOIMINTAYKSIKÖN TOIMINNAN KUVAUS
Musiikkiopistossa järjestetään musiikin perusopintojen ja musiikin syventävien opintojen opetusta. Opisto on tarkoitettu pääsääntöisesti kouluikäisille nuorille. Opistossa on musiikkileikkikoulu pääsääntöisesti alle kouluikäisille lapsille Opistossa on myös yleinen osasto, jossa annetaan opetusta 18 vuotta täyttäneille sekä sellaisille henkilöille, jotka eivät jostain syystä voi opiskella opetussuunnitelman mukaisesti. Musiikkiopiston palvelut ostetaan Sastamalan koulutuskuntayhtymän Ylä-Satakunnan musiikkiopistolta. Vapaata sivistystyötä tarjoaa Parkanossa pääsääntöisesti Saskyn seudullinen kansalaisopisto, Petäjä-opisto. Parkanon kaupunki ostaa palveluita vuosittaisen sopimuksen mukaisesti. Tarjontaan kuuluu monipuolisesti taiteen, käsityön, musiikin ja liikunnan sekä kielten kursseja. Opinnot tarjotaan pääsääntöisesti aikuisille elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti. Petäjä-opisto asettaa toiminnalle omat tavoitteensa, ja niiden seurannan, mallinnuksensa mukaisesti. Tavoiteseuranta perustuu ylläpitäjäkuntien kanssa käytyihin vuosittaisiin neuvotteluihin.

HENKILÖSTÖ
-

TOIMINTAYKSIKKÖ	Vapaa-aika-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut
VASTUUHENKILÖ	Vapaa-aikakoordinaattori Elisa Vahosalmi
JAKSO	Talousarvio 2026

TOIMINTAYKSIKÖN TOIMINNAN KUVAUS
Kulttuuripalveluiden tavoitteena on aktiivisesti ylläpitää ja kehittää kaikkien kuntalaisten kulttuuripalveluja sekä osallistaa kuntalaisia mukaan kulttuurin tuottamiseen. Hyvinvointia edistävien kulttuuripalvelujen tuottamisessa ylläpidetään ja kehitetään hyvää yhteistyötä paikallisten, alueellisten sekä valtakunnallisten kulttuuritoimijoiden kanssa. Nuorisopalvelujen tehtävänä on nuorten osallisuuden ja osallistumisen lisääminen sekä sosiaalinen vahvistaminen yksilö- ja ryhmätoiminnan myötä. Kasvatuksellisen nuorisotyön tavoitteena on tukea nuorten hyvinvointia, kehittää toimintamahdollisuuksia, kannustaa pääihteettömään toimintaan sekä tukea nuorten kokonaisvaltaista kasvua kohti aikuisikää ja kiinnittymistä yhteiskunnan jäseneksi. Toimintamuotoina ovat nuorisotilatoiminta, nuorisovaltuusto, koulunuorisotyö, etsivä nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta, jalkautuva nuorisotyö, tapahtumat ja matkat. Nuorisotyötä ohjaa Nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS). Liikuntapalvelujen tehtävänä on tuottaa ja koordinoita monipuolisia ja laadukkaita liikunta- ja vapaa-ajan palveluja sekä ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen hoitajat vastaavat asianmukaisista liikuntapaikoista (urheilutalo, kentät, huoltorakennukset, kuntoradat, vaellusreitit, uimapaikat, jäähalli, valvonta ja kalusto). Liikuntapalvelut toteuttavat tehtäviään laajan yhteistyöverkoston kanssa. Liikuntapalvelut vastaavat liikuntatoiminnan kehittämisestä organisoimalla toimivan urheiluseuraverkoston, tiedottamalla erilaisista liikuntatoiminnoista sekä luomalla toimivat puitteet yhteistyössä teknisen toimialan kanssa liikunnan harrastamiselle.

HENKILÖSTÖ
Vapaa-aikakoordinaattori Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja (vanhempainvapaalla 1.1.-8.3.2026) Etsivä nuorisotyöntekijä (hankerahoitus) Nuorten starttiohjaaja (hankerahoitus, vanhempainvapaan sijaisuus 2026) Koulunuorisotyöntekijä (määräaikainen, hankerahoitus) Nuorisotilaohjaaja (4 h / vko, määräaikainen) Liikunnanohjaaja (3 h / vko, määräaikainen) Liikuntapaikkojen hoitajat, 3 hlöä Liikunnanohjaaja, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaajan sijaisuus (10 h / vko, määräaikainen) Harrastamisen Suomen malli -hankkeen kerhonohjaajat (5 hlöä, 1,5-10 h / vko, määräaikainen)

TOIMINTAYKSIKÖN TAVOITTEET	
STRAT. TEEMA	1. Hyvinvoiva ja osallistuva parkanolainen
TAVOITE	Edistetään liikunnallista elämäntapaa erilaisissa ja eri-ikäisille suunnatuissa toiminnoissa. Liikkuva Parkano –konsepti tarjoaa erilaisia liikunta- ja liikkumismahdollisuuksia, joihin voi matalalla kynnyksellä tulla mukaan. Lisäksi toteutetaan Liikuntakysely, jolla mitataan parkanolaisen liikuntatottumuksia. Toimintoja suunnitellaan

	ja toteutetaan yhteistyössä sivistyksen muiden toimialojen sekä yhteistyöverkoston kanssa.
MITTARI	Toteutuneiden liikuntatapahtumien määrä / osallistujamäärät, Liikuntakyselyn toteutuminen
STRAT. TEEMA	2. Hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö
TAVOITE	Vapaa-aikapalveluissa edistetään arvostavaa kohtaamista siten, että jokainen asiakas ja osallistuja kokee tulevansa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi kaikissa toiminnoissa. Henkilöstö toimii esimerkkinä arvostavasta kohtaamisesta omalla toiminnallaan – arvostava puhetapa, kuunteleminen ja kaikkien huomioiminen mallintavat toimintaa myös osallistujien käyttöön.
MITTARI	Henkilöstön osaamisen lisääntyminen, kehityskeskustelut, asiakaspalautteet eri toiminnoista
STRAT. TEEMA	6. Houkutteleva lähimatkailun ja vapaa-ajn asumisen kohde
TAVOITE	Kehitetään ja ylläpidetään Geopark-kohteita ja olemassa olevia ulkoilu- ja lähivirkistysalueita sekä lähiluontoa resurssien mukaan. Toteutetaan Parkanon maasto- ja gravelpyöräreitistökokonaisuus saadulla hankeavustuksella, joka samalla kehittää Kaitojenvetten, Visurin sekä Paroonin taipaleen alueita. Hanke kehittää samalla Raiteelta reitille –konseptin, jossa rautatieasema linkitetään vahvasti pyöräily- ja retkeilyinfraan.
MITTARI	Pyörä- ja gravelpyörähankkeen toteutuminen, Geopark-kohteiden toteutuneet kehitystoimenpiteet

TOIMINTAYKSIKKÖ	Kirjastopalvelut
VASTUUHENKILÖ	Kirjastonjohtaja Suvi Oksanen-Baker
JAKSO	Talousarvio 2026

TOIMINTAYKSIKÖN TOIMINNAN KUVAUS
Kaupunginkirjasto tarjoaa kirjastopalveluita tasapuolisesti kaikenikäisille kuntalaisille. Kirjaston asiakkaiden käytettävissä on monipuolinen ja uusiutuva aineisto, ohjausta tietopalveluissa, tilat oppimiseen ja harrastamiseen sekä ammattitaitoinen henkilökunta. Kirjasto edistää kansalaisten lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa iästä riippumatta, sekä tarjoaa yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin. E-aineistoja tarjotaan valtakunnallisesti Kansalliskirjaston ylläpitämän E-kirjaston avulla.

HENKILÖSTÖ
1 kirjastonjohtaja, 1 kirjastovirkailija, 1 Informaatikko , 1 kirjastonhoitaja

TOIMINTAYKSIKÖN TAVOITTEET	
STRAT. TEEMA	1. Hyvinvoiva ja osallistuva parkanolainen
TAVOITE	Lainmukainen tehtävä on: Edistetään lukemista ja kirjallisuutta. Tarjotaan tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan Tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan Edistetään yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua Toteutetaan lain määräämää tehtävää mahdollisimman hyvin. Kirjasto on matalan kynnyksen kulttuuritila ja hyvinvointia tukeva paikka kuntalaisille.
MITTARI	Yleisten kirjastojen tilastointi (suuntaa antava mittari)
STRAT. TEEMA	2. Hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö
TAVOITE	Henkilökunta osallistuu yhteen tai useampaan omaa työtä kehittävään koulutukseen.
MITTARI	Koulutusten määrä
STRAT. TEEMA	4. Yhteistyön ja verkostojen kehittäminen
TAVOITE	Jatkuva yhteistyö seurojen ja yhdistysten kanssa. Lisätään yhteistyötä kulttuuripalveluiden kanssa. Lukutaito-yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa.
MITTARI	Varhaiskasvatuksen käyntimäärät kirjastolla + kirjaston käynnit varhaiskasvatuksen tiloissa. Tapahtumat vapaa-aikapalveluiden kanssa.

TOIMINTAYKSIKKÖ	Ruokapalvelut
VASTUUHENKILÖ	Ravitsemispäällikkö Sanna-Liisa Törmä
JAKSO	Talousarvio 2026

TOIMINTAYKSIKÖN TOIMINNAN KUVAUS
Kouluruokailussa tehtävänä on tarjota jokaiselle koululaiselle maksuton ravitsemuksellisesti oikein koottu ateria. Samalla tuetaan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä opiskelukykyä ja ruokaosaamista. Kouluruokailu toteutetaan tarkoituksen mukaisesti järjestettynä ja ohjattuna. Kouluruokailussa otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Parkanon yhtenäiskoulussa tarjotaan 1-9 luokkalaisten maksuton aamupala. Maksuton aamupala on ollut Parkanon kaupungin palvelu, jonka katsotaan tukevan lasten ja perheiden hyvinvointia. Kaarnassa toimii 1-2 luokkalaisten aamu- ja iltapäivätoiminta. Heille tuotetaan aamupala ja välipala heidän tarpeidensa ja ravitsemussuositusten mukaisesti. Lasten ruokailu varhaiskasvatuksessa tarjotaan jokaiselle lapselle hänen tarpeidensa mukaisesti. Lukiolaisille tarjotaan mahdollisuus osallistua heille järjestettyyn maksulliseen välipalaan. Välipalaa toteutetaan yhdessä oppilaskunnan kanssa.

HENKILÖSTÖ
Ravitsemispäällikkö, kokit ja ruokapalvelutyöntekijät. (10 henkilöä) Kaarnan keittiöllä: 6 kpl Lystinmäen keittiö: 2 kpl Kuttikallion keittiö: 2 kpl

TOIMINTAYKSIKÖN TAVOITTEET	
STRAT. TEEMA	1. Hyvinvoiva ja osallistuva parkanolainen
TAVOITE	Tarjotaan monipuolista ja ravitsevaa ruokaa ja aamupalaa niin koululaisille kuin varhaiskasvatuksen väelle.
MITTARI	
STRAT. TEEMA	11. Kestävästi kehittyvä
TAVOITE	Tekemällä yhteistyötä koulun henkilöstön kanssa, pyritään saamaan kaikki koululaiset, varsinkin yläasteikäiset käymään kouluruokailussa.
MITTARI	Mittarina Kaarnan koulukysely

